

souzený případ použití, poněvadž citovaný zákon jedná pouze o vozidlech rekvirovaných za součinnosti administrativních úřadů, kdežto v daném případě jde o dobrovolný nájem vozidla. Tento názor žalobce však není správný, neboť zákon ze dne 12. května 1932, č. 68 Sb. z. a n. v odst. 2 § 4 výslovně uvádí: »Potřebu (vozidel) lze uhraditi též dobrovolným nájmem, je-li možno tak učiniti za cenu nepřevyšující náhradu, již sluší poskytnouti za dopravní prostředky požadované podle tohoto zákona.« Ustanovení § 20 nerozlišuje, zda jde o náhradu škody za auto rekvirované anebo poskytnuté na základě dobrovolného nájmu. Zákon shora uvedený v celém svém rozsahu sleduje účel: poskytnouti vojenské správě možnost opatřiti si potřebná vozidla i v době míru a poskytnouti vojenské správě výhody i ve všem, co s poskytováním těchto vozidel souvisí. K výhodám v tomto zákoně vojenské správě vyhrazeným patří i administrativní řízení pro nároky na náhradu škody, s tím souvisící stručnost řízení, krátké lhůty, menší útraty a podobně.

Na j v y š š í s ú d usnesenie rekurzného súdu zmenil, vyriekol, že spor nemôže byť zastavený z dôvodu nižšími súdmi uvedeného a vrátil vec súdu prvej stolice na ďalšie pojednávanie.

D ô v o d y:

Podľa tvrdenia žaloby a smerodajneho skutkového stavu poskytol žalobník auto k použitiu pre vojenské dopravné ciele na základe zvláštnej nájomnej zmluvy z augusta 1935, teda na základe zmluvy súkromnoprávnej. Nejde teda o poskytnutie dopravného prostriedku, v záujme verejnom povinné a vynútené v smysle zákona zo dňa 12. mája 1932, č. 68 Sb. z. a n. o p o ž a d o v a n í dopravných prostriedkov pre vojenské ciele v dobe mieru a nemôže sa preto na sporný nárok na náhradu škody za poškodenie auta vzťahovať ani kompetenčný predpis § 20, odst. 3, tohoto zákona. Na tom nič nemení, že § 4, odst. 2, zákona spomína aj možnosť uhradenia potreby dopravných prostriedkov dobrovolným nájmom, lebo tým sa — bez výslovného ustanovenia zákona — na súkromnoprávnej povahe pomeru medzi žalobníkom a vojenskou správou nič nezmenilo.

Poukaz spomenutej už zmluvy na to, že »v ostatných« platia ustanovenia zákona č. 68/1932 resp. nariadenia č. 193/1932 Sb. z. a n., je po tejto stránke bez významu, lebo strany nemohly by pre nárok, nespádajúci pod tieto ustanovenia, dohodou založiť príslušnosť administratívneho úradu.

Čís. 16536.

Písomné uvedomenie, dané banke majiteľom vkladu viazaného na jeho podpis, že táto môže vklad vyplatiť u r č i t e j (podľa mena označenej) o s o b e, neznamená devinkuláciu vkladu, preto banka je povinná náhradou škody voči majiteľovi, ak vklad vyplatila inej o s o b e,

predloživšej vkladnú knižku, bez splnenia podmienok, stanovených vinkulačnou klauzulou.

(Rozh. z 18. novembra 1937, Rv III 461/37.)

Martin K. mal vložené peniaze u P. banky na vkladnú knižku č. 8610, ktorej pokračovaním bola knižka č. 13.842. Vkladná knižka bola vinkulovaná tým spôsobom, že vklad môže byť vyplatený len proti podpisu vkladateľa Martina K. Keď Martin K. odcestoval do Ameriky, nechal vkladnú knižku v úschove u svojej manželky a z Ameriky uvedomil P. banku dopisom zo 4. februára 1932, že dovoľuje, aby celý vklad bol vyplatený jeho manželke. Manželka Martina K. vybrala z vkladnej knižky dňa 25. februára 1932 15.000 Kč, zbytok bol vedený naďalej na vkladnej knižke č. 13.842, ktorá vykazovala ku dňu 30. apríla 1935 saldo 25.499 Kč 50 hal. P. banka vo vyrovnacom pokračovaní, skončenom dňa 10. júla 1934, zaviazala sa na zaplatenie 75% zo súm pohľadávok svojich veriteľov, tak že 25% bolo z vkladu odpísané. Likvidáciu P. banky konala L. banka, ktorej bolo sdelené, že vklad Martina K. je vinkulovaný a že výplata môže sa stať len proti podpisu Martina K. alebo jeho manželky, ktorých totožnosť má byť riadne zistená. Likvidujúca L. banka vyplatila zbývajúci vklad neznámej osobe, ktorá jej vkladnú knižku predložila. — Martin K. domáhal sa žalobou na P. banke zaplatenia 25.499 Kč 50 hal. tvrdiac, že vkladná knižka bola jeho manželke ukradnutá a bola likvidujúcou L. bankou vyplatená neznámemu mužovi, ktorý sa jej predstavil ako Martin K.

Súd prvej stolice žalobe čiastočne vyhovel a zaviazal žalovanú P. banku, aby zaplatila žalobníkovi 25.499 Kč 50 h v smysle vyrovnania z 10. júla 1934, t. j. 19.124 Kč 60 hal. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice čiastočne zmenil a prisúdil žalobníkovi 25.499 Kč 50 hal. s prísl. bez ohľadu na vyrovanie z 10. júla 1934.

Na j v y š š í s ú d obnovil rozsudok súdu prvej stolice.

D ô v o d y:

Podľa stavu veci, ktorý odvolací súd formálne správne zistil, a ktorý je preto smerodajný v dovolacom pokračovaní, sporný vklad bol viazaný (vinkulovaný) tak, že mohol byť vyplatený len proti podpisu žalobníka Martina K. Táto vinkulácia vkladu je vinkuláciou pravou natoľko, že bola výplata vkladu viazaná na podpis žalobníka, oprávňujúci na vybranie vkladu. Vinkulačná klauzula bola učinena aj v knihách žalovanej banky, aj na vkladných knižkách č. 8610 a 13842.

Správne je stanovisko odvolacieho súdu, že dopis žalobníka zo 4. februára 1932 neznamena zrušenie pôvodnej vinkulácie, ale len, že žalobník dal v smysle vinkulácie svoj podpis k tomu, aby jeho manželka mohla hoci celý vklad vybrať, žalobník však dotyčne prípadne nevybraného vkladu zostal naďalej vlastníkom a na nevybranú čiastku sa vzťahovala naďalej pôvodná vinkulácia.

To vysvitá aj zo samého faktu, zisteného súdom prvej stolice na základe dát pojednávania konaného v miestnostiach L. banky v Ž., kde boli obchodné knihy žalovanej strany, že aj po vyplatení časti vkladu manželke žalobníka — na základe dopisu tohoto zo 4. februára 1932 — zostala v knihách žalovanej banky vyznačená vinkulačná klauzula podľa pôvodného znenia, a že táto klauzula podľa pôvodného znenia je uvedená aj na poslednej strane vkladnej knižky č. 13842, na ktorej sa končia zápisy sumou 25.499 Kč 50 hal.

Preto je správne stanovisko odvolacieho súdu, že vklad po výšku nevybranej časti bol naďalej vlastníctvom žalobníka, že vkladná knižka č. 13842 aj po dopise žalobníka zo 4. februára 1932 zostala pôvodným spôsobom vinkulovaná, mohla byť bez podpisu žalobníka vyplatená iba manželke žalobníka, preto pre inú osobu vkladná knižka bez podpisu žalobníka nebola papierom majiteľovi svedčiacim a žalovaná banka inej osobe vklad vyplatiť nebola oprávnená bez náležitého zistenia, či je učinené zadosť podmienke vinkulácie, na ktorú bola výplata vkladu viazaná.

Že si žalovaná banka bola toto vedomá a sama tomu tak rozumela, vysvitá z trestných spisov, na ktoré sa nižšie súdy odvolávajú, podľa ktorých bolo sdelené filialkou L. banky v Ž. L. banke v R., ktorá konala likvidáciu žalovanej P. banky, že vklad je vinkulovaný a výplata môže sa stať len proti podpisu Martina K., alebo jeho manželky Márie K., ktorých totožnosť má byť riadne zistená.

Keď sa výplata stala bez povšimnutia vinkulácie a bez riadneho zistenia totožnosti oprávnenej osoby, ide to na vrub žalovanej banky, ktorá je za vklad a za konanie osoby výplatu vykonavšej zodpovedná a týmto platením nie je voči žalobníkovi deliberovaná.

Proto právom určily nižšie súdy zaviazanosť žalovanej banky na zaplatenie sumy vkladu ako náhrady žalobníkovej škody.

Že by žalobník bol býval konal v dorozumení s neznámou osobou, ktorá vkladnú knižku z držby jeho manželky neprávom odňala, žalovaná banka nedokázala a ináč škoda nenastala z toho, že bola vkladná knižka ukradnutá, ale z toho, že bola neznámej osobe, ktorá ju predložila, honorovaná bez toho, že by bolo vyhovené podmienkam vinkulácie.

Aj keď bola vkladná knižka neznámym páchatelom odňatá z držby manželky žalobníka, nemôže prísť žalobník ako vlastník vkladu ešte nevybraného do lepšieho polozenia, než keby mal v držbe vkladnú knižku.

Žalovaná banka by bola bývala povinná vyplatiť vklad podľa podmienok vyrovnania len proti preukázaniu a odovzdaniu vkladnej knižky žalobníkom, a kým to nebolo splnené, nebola žalovaná banka a ani nemohla byť v opozdění s vyplatením vkladu v medziach vyrovnania a môže mať žalobník škodu len po výšku takej sumy, ktorá mu ušla vyplatením neoprávnenej osobe v medziach vyrovnania žalovanej banky, a to je podľa vkladnej knižky a podmienok vyrovnania suma 19.124 Kč

60 hal., ktorú prisúdil súd prvej stolice. Preto bol obnovený v tejto časti rozsudok súdu prvej stolice.

Je však základná dovolacia sťažnosť, že odvolací súd porušením hmotného práva prisúdil žalobníkovi celý vklad bez ohľadu na nútené vyrovnanie žalovanej strany.

Čís. 16537.

Na výťažok vnútej správy uplatňuje sa zákonné prednostné právo založné (§ 265 zák. o priamych daniach v znení prílohy vyhlášky min. fin. č. 227/1936 Sb. z. a n.) platebnou výzvou podľa § 266; nestačí púha prihláška k rozvrhu.

(Rozh. z 24. novembra 1937, R IV 332/37.)

Na nehnuteľnosti exekúta bola dňa 13. decembra 1933 zavedená vnútená správa. Pri rozdelení výťažku vnútej správy za hospodársky rok 1935—1936 prihlásil berný úrad medzi iným ako prednostnú pohľadávku nedoplatok dane pozemkovej a domovej za roky 1932—1933. Súd prvej stolice námietkam zúčastnených veriteľov vyhovel, neuznal zákonné prednostné právo záložné tohoto prihláseného daňového nedoplatku a pohľadávku berného úradu nevradil. Rekurz ný súd usnesenie súdu prvej stolice zmenil a pohľadávku berného úradu na dani pozemkovej a domovej za roky 1932—1933 vradil ako prednostnú pohľadávku.

Najvyšší súd rekursu exekventky S. banky vyhovel, usnesenie rekuzného súdu v napadnutej časti zmenil a obnovil usnesenie súdu prvej stolice.

Z d ô v o d o v:

Rekurs exekventky S. banky je oprávnený. Je síce v podstate správny výklad, ktorý usnesenie rekuzného súdu dáva ustanoveniu odst. 1 § 265 zák. o priamych daniach v tom smysle, že výrazom »nehnuteľnosť« treba tu rozumeť nie len podstatu nehnuteľnosti, ale aj jej úžitky (výťažok vnútej správy), lebo však ináč nemalo by to, že zákon sa v citovanom §e zmieňuje tiež o dni povolenia vnútej správy, vôbec významu. Ale to samo o sebe k uplatneniu tohoto vecného ručenia ešte nestačí, lebo zákon o priamych daniach v § 266 pre toto uplatnenie výslovne predpisuje platebnú výzvu, odkázanú ináč na porad administratívny, vynímajúc, že by šlo o konkurzné alebo vyrovnacie pokračovanie alebo o exekučný predaj zaťaženého objektu. Z tohoto ustanovenia však, ktoré sa — na rozdiel od odst. 1 § 265 — o vnútej správe nezmieňuje, treba mať za to, že na výťažku vnútej správy nemožno uplatniť vecné ručenie podľa § 265 zákona o priamych daniach púhou prihláškou k rozvrhu týchto výťažkov, ale iba normálnym spôsobom, t. j. platebnou výzvou prvej vety odst. 1 § 266. Rovnaké stanovisko zaujíma ostatne i samo ministerstvo financií vo svojom výnose z 1. júla 1935, č. 165.000/1935-III/9a (teraz v znení výnosu ministerstva financií z 5. júna 1937, č. 27.260/1937-III/9a).